

ZBRANĚ

Relativně snadná vítězství dosažená během bojů v Číně a v počáteční fázi války v Tichomoří zakryla řadu slabin ve výzbroji. Zbraně používané v letech 1931–1941 byly v zásadě vyhovující, přestože šlo mnohdy již o zastaralé konstrukce. Na začátku války v Tichomoří byly zbraně obou stran srovnatelné, avšak po roce 1941 vývoj nových konstrukcí na japonské straně téměř ustal a Japonci si museli vystačit s tím, co měli, zatímco Spojenci neustále zaváděli nové a lepší zbraně.

Ruční zbraně

Standardní japonskou zbraní byla pětiranná puška Arisaka typ 38 (nazývaná vojáky *sanpa-čiju*), s válcovým závěrem a ráží 6,5 mm – vycházela z klasické německé pušky Mauser z období rusko-japonské války. Jednoduchá a robustní, ale se svojí délkou 1,275 m pro menší postavu průměrného japonského vojáka příliš dlouhá – v pa-

lebné pozici s pažbou opřenou o rameno měli mnozí problém dosáhnout na závěr. Z tohoto důvodu se pro odstřelovače montoval dalekohled co nejvíce dozadu; kvalita optiky ale byla překvapivě nízká, a výcvik ostřelovačů se proto zaměřoval především na schopnost maskovat se a následně střílet na střední vzdálenost, než na přesnou střelbu z dálky. Rozhodnutí nahradit standardní okrajový náboj ráže 6,5 mm výkonnějším bezokrajovým nábojem ráže 7,7 mm zkomplikovalo život armádním zásobovačům. Upravená puška typ 99 (1939) byla zavedena jak v dlouhé verzi 1,270 m, tak v krátké 1,115 m.

Pro výsadbáře se vyráběly dvě skládací verze pušek a byli také vyzbrojeni jediným japonským samopalem, typem 100 (1940) ráže 8 mm, odvozeným od německého MP28. Samopalů však bylo vyrobeno pouze 27 000 kusů ve dvou verzích, a používaly se velmi zřídka. V obvyklých bojových sestavách se však ani výsadbáři, ani samo-

Muži z osádek kolony tanků typu 94 během přestávky v přesunu pózuji pro fotografa a požívají přitom cukrovou třtinu. Všichni vojáci mají letní tankistické kombinézy a polní čepice. Hodnostní označení se obvykle nosilo nad levou náprsní kapsou, zde však nejsou vidět žádné distinkce. Většina vojáků má tankistické brýle ve tvaru slzy, ale dva muži vpředu mají zřejmě brýle pro motocyklisty. (Gerard Gorokhoff Collection)

paly neobjevovali. Armáda používala tři základní typy pistolí: revolver vzor 26 (1893) ráže 9 mm, a dvě poloautomatické pistole, vzor 14 (1925) a vzor 94 (1934), obě ráže 8 mm. Pistole vzor 14, Spojenci jednoduše nazývaná „Nambu“, podle významného japonského zbrojního výrobce, byla mezi japonskými důstojníky oblíbená; hrubá a nevzhledná pistole vzor 94 měla tendenci se zasekávat.

Japonci používali několik verzí ručních granátů, včetně tří „ananasových“ typů – 91 (1931), 97 (1937) a 99 (1939); používali také dva druhy granátů s násadou. Na pušky Arisaka se mohly připevnit čtyři různé granátometry – typy 91, 2, 3 a 100 – k vrhání trhavých, dýmových nebo protitankových granátů.

Meče

Až do poloviny 30. let 20. stol. byl standardní zbraň důstojníka japonské císařské armády *kyugunto* – „první vojenský meč“, buď model 1875, nebo 1886. Byla to lehce zakřivená šavle konvenčního západního vzhledu, s kovovým záštitným obloukem. Model 1875 byl určen pro důstojníky, model 1886 pro poddůstojníky.

I novodobí japonští důstojníci si občas brali do bitvy tradiční samurajské meče používané ve středověkém Japonsku, ačkoli tyto meče byly zřídka staršího data než z období Edo. Používaly se dva typy: dlouhý meč *katana* nebo *tachi* s délkou 61–91 cm (různá jména označují, zda byl meč nošen ostřím nahoru nebo dolů) a kratší meč *wakizashi* s délkou 30,5–61 cm, přičemž samurajové v minulosti nosili po boku oba meče. Starobylé exempláře těchto mečů byly uctívány nejen jako rodinné dědictví, ale mnozí Japonci věřili, že takové předměty mají duši a mystický význam. Nárůst vlastenecké horlivosti založené na tradičních hodnotách vedl u mladších důstojníků k volání po náhradě evropské šavle tradičním mečem. Tyto výzvy byly vyslyšeny v roce 1934 zavedením *shin-gunto* aneb „nového

Voják na fotografii má standardní vlněnou zimní uniformu vzor 98 (1938) bez hodnostního označení. Na snímku jsou patrné odlišné barevné odstíny jednotlivých součástí uniformy – polní čepice a blůza mají světlejší odstín khaki než kalhoty. Ovinovačky jsou upevněny zkříženými páskami, vytvářejícími charakteristický tvar X. Voják má plnou polní výstroj: kožený batoh, plátěný chlebník, polní láhev zavěšenou na koženém řemenu na pravém boku, brašnu s plynovou maskou vlevo a standardní kožený opasek se třemi sumkami, z nichž dvě jsou na opasku vpředu. Puška Arisaka vzor 99 ráže 7,7 mm má drátěnou podpěru složenou na předpažbí. (US National Archives)

vojenského meče“ typu 94 - moderně vyráběné verze *tachi*. Meč byl nošen buď v kovové pochvě s ochranným nátěrem nebo v dřevěné pochvě potažené kůží, někdy také ve volném látkovém obalu. Pochvy byly zavěšené na opascích pomocí závěsníků, které byly upevněné buď jedním nebo dvěma úchyty, z nichž dolní býval odepínací.

Meče nosili rovněž poddůstojníci, prvním typem *shin-gunto* určeným pro tyto hodnosti byl „Armádní poddůstojnický meč vzor 95“. Hodnost nositele ukazovala barva zápěstního závěsníku se střapcem (zatímco střapec byl čistě okrasný, závěsník se navlékal na zápěstí a sloužil k zajištění zbraně v boji):

Generálské hodnosti - červeno-hnědý zápěstník, klikatě prošívaný dracounem (zlatým drátem) a žlutý střapec.

Vyšší důstojníci - červeno-hnědý zápěstník i střapec.

Nižší důstojníci a praporčíci - modro-hnědý zápěstník i střapec.

Rotný, seržant a desátník - hnědý zápěstník i střapec.

Podpůrné zbraně

Účinný granátomet vzor 89 (1929) - některými komentátory, kterým chyběla přímá zkušenost, nesprávně nazývaný „kolenní“ minomet - se vyráběl ve velkém a patřil ke standardnímu vybavení jednotek až po úroveň družstev. Měl hlavěň s drážkovaným vývrtem, posuvným zápalníkem, kterým se nastavovala vzdálenost střelby až do 650 m, a mohl vystřelovat horní skupinou úhlů trhavé, osvětlovací a dýmové granáty.

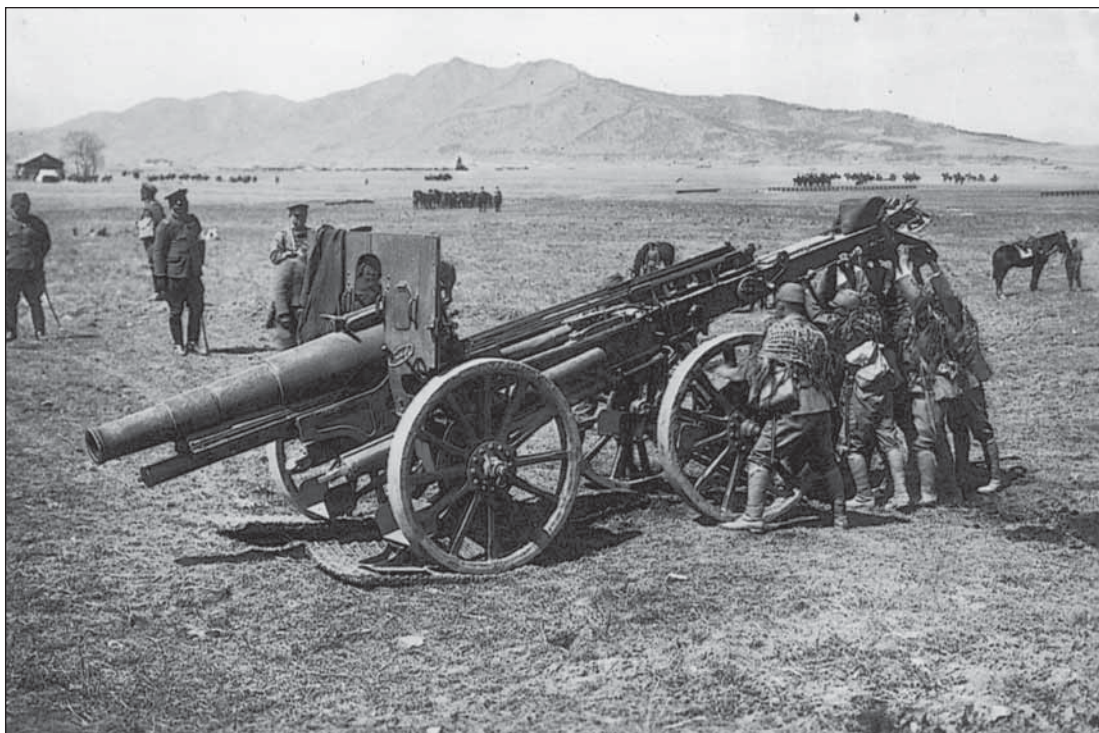
Dalšími typy minometů byly: demoliční model ráže 50 mm vzor 98 (1938), s hladkým vývrtem hlavně, vystřelující protáhlé projektily se čtyřhrannou hlavou o hmotnosti 3,2 kg; vzor 11 (1922) ráže 70 mm s drážkovaným vývrtem hlavně; vzor 3 (1928), 97 (1937) a 99 (1939) s ráží 81 mm - první byl obyčejnou kopií klasického francouzského modelu Brandt, druhý a třetí byly odlehčenou a zkrácenou verzí. Dále se používaly těžké minomety ráže 90 mm vzor 94 (1934) a 97 (1937) a vzor 97 ráže 150 mm, který byl obvykle na pevně umístěn v obranném postavení. (Spojenecká hlášení hovoří o japonské zručnosti v obsluze minometů a o jejich širokém použití; je proto překvapivé, že se hodnotící analýzy zpravo-

Kulometčík v Číně má oblečenu letní blůzu vzor 1930. Na rameni jsou viditelná dvě poutka, do kterých se připínaly prýmký. Voják střílí ze středního kulometu vzor 3 ráže 6,5 mm. Tento kulomet byl zaveden do výzbroje v roce 1914 a vycházel z francouzského modelu Hotchkiss. (Robert Hunt Library)

dajské služby armády USA o těchto specializovaných minometných četách a družstvech tvořících součást japonské pěchoty nezmiňují).

Japonská pěchota byla bezohledným a nadšeným uživatelem kulometů, avšak jejich logistika opět trpěla chybějící unifikací výzbroje. Lehké kulomety zahrnovaly vzor 11 (1922) ráže 6,5 mm, který používal stejné náboje jako puška Arisaka a nabíjel se přes nábojovou násypku - teoreticky střelec družstva mohl násypku naplnit nábojovými pásky s pěti náboji. Tento otevřený nabíjecí systém, vyžadující olejování nábojů pro vyhazovač, byl náchylný na znečištění prachem a trpěl poruchovostí. Mnohem kvalitnější vzor 96 (1936) ráže 6,5 mm vycházel z velmi úspěšného československého kulometu ZB 26, měl rychle vyměnitelnou hlavěň a nabíjení z 30ranného zásobníku; vyžadoval rovněž olejování nábojů, ale systém byl spolehlivější. Po změně střeliva na ráži 7,7 mm se objevila vylepšená verze lehkého kulometu vzor 96, označovaná jako vzor 99 (1939), která je snadno identifikovatelná na fotografiích podle kónického tlumiče plamene na ústí hlavně.

Mandžusko: Dělostřelecká obsluha ručně přesouvá do střelecké pozice těžkou houfnici typ 4 (1915) ráže 150 mm. Rohože *tatami* měly zabránit zaboření houfnice do měkké půdy. Dělostřelci mají na ramenou maskovací pláště a jejich polní čepice jsou staršího typu bez stahovacích pásků vzadu. Důstojníci pozorující vojáky mají různé typy polních a služebních čepic. (Philip Pangborn Collection)

Oba standardní střední kulomety vzor 3 (1914) ráže 6,5 mm a těžší vzor 92 (1932) ráže 7,7 mm vycházely ze vzduchem chlazeného francouzského systému Hotchkiss, nabíjely se zleva 30rannými nábojovými kovovými pásky. Další typ, používaný především námořnictvem, a později také armádou, používal odlišné okrajové náboje ráže 7,7 mm a byl též poněkud zmatečně označován jako vzor 92; jednalo se však o kopii kulometu Lewis. Těžký kulomet vzor 93 (1933) ráže 13,2 mm byl v podstatě kopií modelu Hotchkiss M1932 stejné ráže.

Japonská dělostřelecká výzbroj, co se všeobecné kvality týče, byla zpočátku srovnatelná se

spojeneckou. Pěchotní kanon ráže 70 mm, polní a horský kanon ráže 75 mm vycházely ze starších německých a francouzských konstrukcí. Horské provedení se rozkládalo na šest částí přepravovaných soumary. Protitankový kanon ráže 47 mm, který uprostřed válečných let nahradil ráži 37 mm, byl obzvláště účinnou zbraní. Střední dělostřelecké pluky byly obvykle vybaveny houfnicemi vzor 99 (1939) ráže 105 mm a vzor 4 (1915) ráže 150 mm. Hlavní slabina dělostřelecké výzbroje spočívala právě v těchto těžkých dělech – bylo jich příliš málo, aby byla efektivní proti soustředěnému dělostřelectvu USA a Británie, jemuž Japonci s postupem války museli čelit stále více.